

CON **4** CERT

DIEGO ARES, clavicèmbal

Dimarts 5 de juliol a les 21 h
Claustre de la Catedral

PROGRAMA ENCÀRREC DEL FESTIVAL - ÚNIC CONCERT A L'ESTAT

CONCERT ENREGISTRAT PER:

Cat **m**úsica

Dip. Legal: GI.986-2016

DIEGO ARES

PROGRAMA

Programa encàrrec del Festival Nits de clàssica: aquest és el primer dels quatre recitals dedicats a l'obra del Pare Antoni Soler (1729-1783).

PRIMER RECITAL:

“El Diablo vestido de fraile”

18 Sonates provinents del manuscrit de la Morgan Library i Montserrat
Sonates amb influència de D. Scarlatti

- Sonata en La Mayor, *Andantino* (Núm. 41)
- Sonata en La Mayor, *Allegro* (Núm. 39)
- Sonata en Re menor, *Cantabile* (Núm. 3)
- Sonata en Re menor, *Prestissimo* (Núm. 4)
- Sonata en Do Mayor, *Andantino* (Núm. 5)
- Sonata en Do Mayor, *Allegro* (Núm. 6)
- Sonata en Mi menor, *Allegretto* (Núm. 19)
- Sonata en Mi menor, *Allegro* (Núm. 20)
- Sonata en Sol Mayor, *Allegretto* (Núm. 34)
- Sonata en Sol Mayor, *Allegro Sofrifle* (Núm. 35 / SR 13)
- Sonata en Sol menor, *Andantino* (Núm. 28)
- Sonata “De la Codorniz” en Sol Mayor, *Allegro Molto* (Núm. 29 / SR 12)
- Sonata en La b Mayor, *Andantino* (Núm. 42)
- Sonata en La b Mayor, *Allegro* (Núm. 43)
- Sonata en Si menor, *Andante* (Núm. 25)
- Sonata en Si menor, *Allegro* (Núm. 26)
- Sonata en Sol Mayor, *Allegretto* (Núm. 21)
- Sonata en Sol Mayor, *Allegro Sofrifle* (Núm. 22/SR 43)

Preludi Núm. 1 en Re menor
Fandango

La numeració de cada Sonata correspon a la seva ubicació al manuscrit. Quinze d'aquestes sonates són inèdites. Les 3 sonates restants del programa, que ja havien estat publicades, porten dues numeracions: la que correspon al manuscrit i a l'edició de P. Samuel Rubio “SR”.

Un olotí a la Cort madrilenya

Jorge de Persia, crític musical de La Vanguardia.

El destacat i jove clavecinista Diego Ares inicia, en aquest concert, una visió de conjunt de l'obra per a clavecí d'Antoni Soler (Olot, 1729 - El Escorial, 1783). L'estat de protecció i de coneixement del nostre patrimoni musical, així com de la nostra història, criden a la reflexió. Si tenim dificultats per conèixer de manera fiable obres de Granados, per exemple, també hi ha llacunes en les músiques de dos segles anteriors.

Són els casos de Domenico Scarlatti (Nàpols, 1685 - Madrid, 1757) i d'Antonio Soler, nascut a Olot el 1729. Antic escolanet de Montserrat des de 1735, Antoni Soler va destacar com a organista i va estudiar aquest instrument des de molt jove a la Seu de Lleida i, possiblement, a la d'Urgell. Sabem que a mitjans del segle XVIII es va traslladar al Monestir d'El Escorial on va

ingressar com a novici el 1752. Poc després va ser monjo de San Gerónimo, organista i Mestre de Capella. Gràcies a aquestes tasques va aconseguir establir un estil molt dependent del de Scarlatti en la música per a teclat, encara que amb trets personals destacats.

Aquells eren temps de penúries a Catalunya, després dels esdeveniments de Felip V, i temps de gran festa a la cort madrilenya, en la qual regnava la música i l'òpera que feia el *castrato* Farinelli i nombrosos músics emigrats des de Nàpols. Se celebraven nombroses cerimònies musicals de fast per a la cort i, alhora, altres de més íntimes que semblaven mitigar les afeccions hipocondríiques i malenconioses que donaven maldecaps tant a Felip V com a Ferran VI. Gràcies a Bárbara de Bragança, va arribar a la cort un dels músics més

▶

importants llavors a Europa: Domenico Scarlatti. La producció de Scarlatti a Madrid va ser molt destacada i nombrosa, i va tenir efectes marcats en la història musical posterior. Tant és així que la presència de la seva música en les obres d'Isaac Albéniz, Enric Granados i Manuel de Falla —sempre a través del magisteri de Felip Pedrell— és molt rellevant per a la construcció del modernisme.

El Pare Soler va conèixer Scarlatti a la Cort i allí van poder treballar junts. Scarlatti era més gran i va morir poc després, el 1757, a Madrid, tres anys abans del canvi de regnat amb l'assumpció de Carles III. El 1762 Soler va editar el seu famós llibre *Llave de la Modulación de la Música y su Antigüedad*, que introdueix amb un enigma: “Viva la fama de esse Sol de mi fortuna”. Les notes de Censura i Aprovació que obren el llibre són de destacats músics d'aquella cort: Joseph de Nebra, Francisco Courcelle, Joseph Mir i Nicolás Conforto, entre d'altres. En el

Madrid d'aquella època s'estableixen amb èxit diversos músics catalans.

L'obra de Soler s'ha qualificat, a partir de la influència de Scarlatti, d'“espanyolista”, també a causa del gest excessiu de nombrosos pianistes. En realitat, l'exercici gairebé radical del músic català va consistir en allunyar-se de l'estilística dominant napolitana, per a la qual cosa va utilitzar amb singular mestria formes que, d'allò popular, havien passat a ser cortesanes. Soler treballa amb gran entitat el contrapunt i la seva música no és gens superficial (va compondre dos centenars de peces per a teclat, a més de gairebé tres-centes peces religioses i per a la litúrgia), i crec que no és sobrer una aproximació al món relativament contemporani de Goya, que fa compatible en un joc simbòlic singular, la utilització del recurs a escenes populars adoptades per la cort, amb un exercici inflexible d'aposta per la llibertat.

DIEGO ARES

Diego Ares va començar els estudis de piano a Vigo amb Aleksandras Jurgelionis i Aldona Dvarionaitė. Quan tenia 14 anys, guiats per Pilar Cancio, va començar a estudiar clavecí. Durant 2002 i 2004 va ser alumne de clavecí al Conservatori Reial de l'Haia, i al seu torn va rebre classes de Richard Egarr a Amsterdam. El 2004 es va traslladar a Basilea on va acabar els seus estudis amb Jesper Christensen el 2010. Ha rebut consells dels clavecinistes Rafael Puyana, Genoveva Gálvez i del constructor de clavecins Joel Katzman.

Diego Ares ha gravat per a Columna Música, Pan Classics i Harmonia Mundi. El seu últim enregistrament, dedicat a les sonates inèdites de Soler, ha rebut els elogis unànimes de la crítica internacional (Diapason d'Or, Choc de Classica i el prestigiós Preis der Deutschen Schallplatten Kritik). Ha tocat a l'Estat espanyol, França, Suïssa, Noruega, Bèlgica, Holanda i Japó. Ha donat classes de clavecí i fortepiano al Conservatori Superior de Trossingen (Alemanya). Actualment segueix rebent consells de la clavecinista suïssa Carmen Schibli (deixebla d'Eta Harich-Schneider).

WEB DE DIEGO ARES
www.diegoares.com

ENTREVISTA A DIEGO ARES
(RADIO FRANCIA INTERNACIONAL)
https://youtu.be/_JFXzbtIdE

SOL DE MI FORTUNA

Padre Soler · Harpsichord Sonatas from The Morgan Library

Diego Ares (clave)
CD HARMONIA MUNDI (2015)

DOMENICO SCARLATTI · VIVI FELICE

Diego Ares (clave)
CD PAN CLASSICS (2012)

P. FR. ANTONIO SOLER

Al Diablo vestido de fraile

Diego Ares (clave)
CD PAN CLASSICS (2009)

J. S. BACH & P. ANTONI SOLER

Orquestra de Cambra de Menorca · Diego

Ares (clavecí) · **Farran James** (director)

CD COLUMNNA MÚSICA (2006)

Músics catalans a la «Villa y Corte»

Jaume Tortella

253 pàgines
ELS LLIBRES DE LA FRONTERA (2005)

La formació musical del Pare Antoni Soler a Montserrat

Article del **Pare Gregori Estrada** (1983)

12 pàgines
bit.ly/25XH0GT

... el Pare Soler va ser un de tants músics catalans que van treballar a Madrid durant el segle XVIII?

Així ho afirma l'historiador Jaume Tortella en el llibre *Músics catalans a la «Villa y Corte»*, publicat el 2005. Segons Tortella, al voltant d'un centenar i mig de músics —compositors o intèrprets— nascuts als Països Catalans, van emigrar cap a Madrid. Aquesta llista seria molt més llarga, ja que inclou només aquelles persones de qui n'ha arribat testimoni documental.

... tenia un germà, músic com ell, que també va marxar a Madrid?

Es deia Mateu Soler i, tot i que no en tenim molta informació, se sap que era fagotista, i que va morir el 1799, setze anys després que el seu germà Antoni. Va servir a les Reales Guardias Walonas del rei, i al monestir de Las Descalzas Reales, abans d'entrar a formar part de la Reial Capella. Està enterrat a Madrid, a la parròquia de San Martín.

... Antoni Soler era un gran expert en orgues i va inventar un instrument?

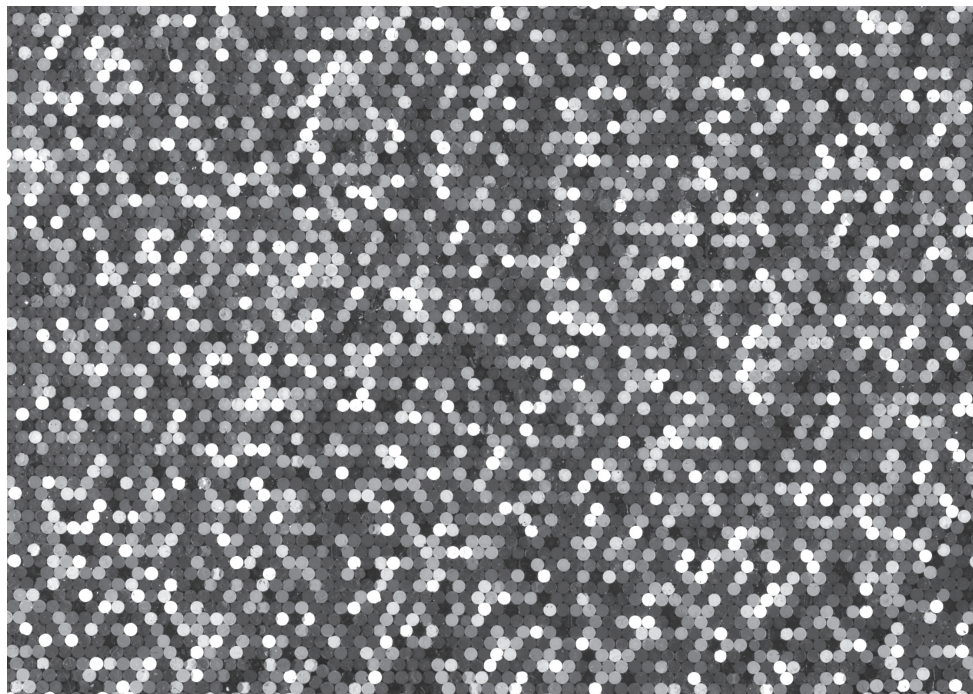
Se sap que tenia grans coneixements en orgueneria perquè van demanar-li consell en la construcció dels orgues de la catedral de Màlaga i de Sevilla. A més, va crear l'afinador o templete, un petit instrument pensat més per a l'experimentació física que no pas per a l'ús musical. El va dissenyar per a l'Infant don Gabriel, fill de Carles III, de qui va ser mestre i per a qui va compondre algunes obres.

... no és clar que el *Fandango*, l'obra més coneguda del Pare Soler, sigui seva?

Els experts no es posen d'acord, i sembla que d'un temps cap aquí, especialment des dels anys vuitanta del segle passat, hi ha cada cop més veus que posen en dubte que la composició fos escrita pel músic d'Olot. Del que ningú dubta, però, és de la qualitat de l'obra, que té una durada d'uns 10 ó 12 minuts, depenent de les nombroses versions que se n'han fet.

... són diversos els compositors que han orquestrat la música de Soler?

Aquests músics, majoritàriament de la Península, s'han fixat sobretot en la producció d'obres per a tecla, especialment en el recull de sonates que va deixar escrites el compositor olotí. Així tenim els casos de Ricard Lamote de Grignon, Joaquín Rodrigo, Carles Surinach, Anton García Abril, Claudio Prieto, Manuel Palau, i d'altres.

PROPERES CONCERTS

CON **5** CERT

ANDREAS STAIER

Dijous 7 de juliol. 21 h
Claustre de la catedral (accés plaça Apòstols)
Preu: 20 €

CON **6** CERT

JONC

Dissabte 9 de juliol. 21 h
Auditori de Girona (Sala Montsalvatge)
Preu EMOCIONAL: posa preu a les teves emocions

